

Vybrané problémy trestní odpovědnosti právnických osob v ČR

Shrnutí

Tato diplomová práce se zabývá vybranými problémy právní úpravy trestní odpovědnosti právnických osob v České republice, tedy zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Hlavním cílem práce je zaměřit se na neurčitá ustanovení zákona a dále na taková, v jejichž důsledku je případné trestní stíhání velmi neefektivní.

V první kapitole práce seznamuje čtenáře s průběhem přijímání zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, a diskusemi, které přijetí trestní odpovědnosti právnických osob do českého právního řádu provázely.

Druhá kapitola v krátkosti popisuje koncepci trestní odpovědnosti právnických osob, která byla zvolena při zavedení trestní odpovědnosti právnických osob v České republice.

Další kapitoly se věnují již vybraným problémům, které souvisejí s aplikací zákona č. 418/2011 Sb. Třetí kapitola pojednává o kriminalizaci jednání právnických osob. Věnuje se nejen velkému rozsahu trestných činů, za které může být právnická osoba odpovědná, ale také skutečnosti, že v ustanovení § 7 ZTOPO najdeme několik trestných činů, u kterých si lze obtížně představit, jak je může spáchat právnická osoba, a naopak některé trestné činy, u kterých by se dalo očekávat, že právě právnické osoby by se mohly dopouštět takového protiprávního jednání, jako např. trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle ustanovení § 248 odst. 2 TZ, ve výčtu chybí.

Čtvrtá kapitola se zabývá ustanovením § 8 ZTOPO, a to nejdříve přičitatelností protiprávního jednání fyzické osoby právnické osobě, a dále pak zejména možností vyvinění právnické osoby z trestní odpovědnosti. Okolnosti, za kterých se může právnická osoba z trestní odpovědnosti vyvinít, jsou velmi nejasné, zákonodárce nepodává žádný výklad a bylo by vhodné ustanovení § 8 odst. 5 doplnit.

V páté kapitole se práce zabývá problematikou přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na právního nástupce a odpovídá na otázky, zda je nutné, aby původní právnická osoba zanikla, zda přechod odpovědnosti nastává objektivně, zda se vztahuje pouze na univerzální nebo i singulární sukcesi a také zda může trestní odpovědnost právnické osoby přejít na osobu fyzickou.

Šestá kapitola se zaměřuje na problematiku neúčelnosti trestního stíhání právnických osob bez majetku, popř. těch, které nevykonávají žádnou faktickou činnost a slouží pouze k páchání trestné činnosti, tzv. prázdných schránek. V případě takovýchto právnických osob je velmi složité nalézt vhodný a efektivní nástroj sankcionování. Jako nejvhodnější řešení se jeví úprava mimotrestních právních předpisů a rozšíření návrhových oprávnění státních zástupců na zrušení takové právnické osoby.

V sedmé kapitole práce shrnuje právní úpravu trestní odpovědnosti právnických osob ve Finsku. Finsko bylo zvoleno zejména z důvodu, že patří mezi 5 prvních zemí v Evropské unii, které trestní odpovědnost právnických osob do svého právního řádu zavedly.

Práce je uzavřena shrnutím poznatků nabytých v průběhu práce a závěrům, které lze z těchto poznatků vyvodit.